

Bijlage Stand van Zakenbrief politietrainingsmissie Afghanistan

Deel 1: Algemene ontwikkelingen

Verzoening en re-integratie

De afgelopen periode zijn verschillende initiatieven ontplooid om het politieke vredesproces nieuw leven in te blazen. In december 2012 vond nabij Parijs een door een denktank georganiseerde bijeenkomst plaats, gericht op het faciliteren van dialoog tussen Taliban, vertegenwoordigers van de Afghaanse autoriteiten, oppositiepartijen, de noordelijke alliantie, Hezb-e-Islami en Afghaanse parlementsleden. Daarnaast kondigde UNAMA tijdens de bijeenkomst van de *International Contact Group* van oktober jl. in Ankara aan te starten met een 'track 2 process', waarbij Afghaanse belanghebbenden met elkaar in dialoog worden gebracht.

Ook binnen de regio is sprake van vooruitgang. Van 12 t/m 15 november 2012 bracht de *Afghan High Peace Council* (HPC) een bezoek aan Pakistan. Tijdens het bezoek werden afspraken gemaakt over het opheffen van sancties tegen Talibanleden die zich inzetten voor het vredesproces en over het tegengaan van grensoverschrijdende beschietingen. Ook spraken de partijen het voornemen uit een *Ulema conferentie* te organiseren die zich uit zal spreken tegen moslimextremisme. De afgelopen drie maanden vonden verder verschillende bilaterale bespreken plaats tussen Afghanistan en Pakistan. In december 2012 troffen deze landen elkaar bij bijeenkomsten in Londen en Turkije. Deze ontmoetingen tussen Pakistan en Afghanistan en de beginnende dialoog tussen verschillende Afghaanse partijen zijn positieve signalen en bevestigen het beeld dat er de laatste maanden meer toenadering is tussen de partijen en er meer bereidheid lijkt tot samenwerking. Verzoening blijft echter een proces van lange adem en er moeten nog veel stappen worden gezet door de Afghaanse overheid.

De door Nederland in het donorcomité bepleite onafhankelijke evaluatie van het *Afghan Peace and Reintegration Program* (APRP) is inmiddels in gang gezet. De uitkomsten van deze evaluatie worden in het eerste kwartaal van 2013 verwacht. Het re-integratieprogramma loopt nog steeds beter in het noorden en westen dan in het zuiden en oosten. Het aantal re-integranten is inmiddels gestegen tot 5823. Daarnaast zijn er 709 personen in onderhandeling. De samenwerking tussen lijnministeries en provincies over de re-integratieprojecten is weliswaar verbeterd, maar blijft een belangrijk aandachtspunt, evenals het tijdig leveren van fondsen aan de provincies.

Vorbereidingen verkiezingen

De *Independent Electoral Commission* (IEC) heeft de datum voor de presidentsverkiezingen en de provinciale verkiezingen bekend gemaakt: 5 april 2014. In aanloop naar de verkiezingsdag moeten er nog een nieuwe kieswet en een nieuwe wet over de structuur van de IEC komen. Daarnaast moeten op korte termijn keuzes worden gemaakt voor de uitwerking van het proces van kiezersregistratie. Het Afghaanse kabinet heeft besloten tot de uitrol van een nationale elektronische ID kaart (E-tazkera) ter vervanging van de handgeschreven *Tazkera's*. Op termijn zal de kaart voor de gehele Afghaanse bevolking ingevoerd moeten worden, maar dit proces zal niet voltooid zijn voorafgaand aan de presidentsverkiezingen. Hiermee zal niet de hele bevolking kunnen worden bereikt; daarom zal de IEC zelf met een aanvullend plan komen om de rest van de bevolking te registreren. De internationale gemeenschap dringt er bij de Afghaanse overheid op aan dat de twee verschillende plannen goed op elkaar aansluiten, zodat een zo groot mogelijk deel van de bevolking geregistreerd kan worden en de verkiezingen zo inclusief mogelijk kunnen zijn. Op verzoek van IEC is een UN *Needs Assessment Mission* (NAM) actief om een analyse te maken van kiezersregistratie en andere aspecten van de verkiezingen.

Geweld tegen vrouwen

In november 2012 publiceerde UNAMA het rapport 'Still a long way to go', waarin wordt vastgesteld

dat er weliswaar enige vooruitgang wordt geboekt met de implementatie van de wet ter uitbanning van geweld tegen vrouwen, maar dat er nog een lange weg te gaan is. Een positieve ontwikkeling is dat er de laatste tijd meer aangifte wordt gedaan van geweld tegen vrouwen en dat meer geweldplegers worden veroordeeld. Toch is geweld tegen vrouwen nog steeds een groot probleem; de afgelopen maanden is het aantal incidenten toegenomen. Voor zover bekend zijn er in 2012 in de provincie Kunduz twaalf vrouwen en meisjes vermoord.

In november brachten twee Afghaanse vrouwelijke parlementariërs, de algemeen directeur van het *Afghan Women's Network* en een vertegenwoordiger van het *Regional Gender, Conflict and Development Platform* een bezoek aan Nederland. Zij spraken met de vaste Kamercommissie Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer en met vertegenwoordigers van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De delegatie benadrukte het belang van effectieve implementatie van de bestaande wetgeving en het terugdringen van informelere vormen van rechtspraak. Daarnaast spraken zij hun zorg uit over een mogelijke verslechtering van de positie van vrouwen na het vertrek van ISAF in 2014 en wezen zij op het belang van betrokkenheid van vrouwen bij het verzoeningsproces.

Voor Nederland blijft het verbeteren van de positie van vrouwen prioriteit. Nederland besteedt 7,2 miljoen euro per jaar aan programma's gericht op gender in Afghanistan. Daarnaast wordt dit onderwerp meegenomen in alle activiteiten van de geïntegreerde politietrainingsmissie. In Kunduz financiert Nederland met EUPOL een conferentie over de bestrijding van geweld tegen vrouwen op 4 februari georganiseerd door UNAMA en het *Department of Women's Affairs*.

Veiligheidssituatie Kunduz

De in 2012 gesignaleerde lichte toename van veiligheidsincidenten in Kunduz is waarschijnlijk te wijten aan de uitbreidende aanwezigheid van lokale veiligheidstroepen, juist in gebieden waar de opstandelingen relatief sterk aanwezig zijn. Ook zorgden onderling concurrerende milities in het district Khanabad voor geweldsincidenten.

De reeks zelfmoordaanslagen die in 2010 en 2011 in Kunduz meerdere hoogwaardigheidsbekleders het leven kostte, is in 2012 een halt toegeroepen. Bestuurders in Kunduz zijn als gevolg meer bereid en in staat om fysiek in Kunduz aanwezig te zijn en hun werkzaamheden zichtbaarder te maken voor de bevolking.

Eind december heeft de Afghaanse politie in het district Khanabad de ontvoerder van de Nederlander Peter Oosterhuis, die in oktober en november 2010 veertig dagen in Kunduz en Takhar werd vastgehouden, gearresteerd. Bij zijn arrestatie is hij (zwaar) gewond geraakt. Thans is hij als verdachte in bewaring gesteld bij de Afghaanse veiligheidsdienst NDS.

Deel 2: Inhoudelijke rapportage over de doelstellingen van de geïntegreerde politietrainingsmissie

In dit gedeelte wordt de voortgang van de geïntegreerde politietrainingsmissie beschreven per onderdeel van de missie, aan de hand van de thematische indeling van het geïntegreerde missieontwerp.

Thema Civiele politie

Basisopleiding

De basispolitieopleiding (IPTC) wordt inmiddels volledig gegeven door Afghaanse trainers. De Nederlandse NTM-A trainers mentoren hen daarbij. De basisopleiding is gericht op nieuwe AUP

agenten en op agenten van de AUP die reeds in dienst zijn van de AUP, maar nog niet deze basisopleiding hebben gevolgd ("reformcursisten").

Aangezien de tashkil (toegestane organisatieomvang) voor de provincie Kunduz nagenoeg gevuld is, richt de missie zich momenteel op reformcursusisten. Het betreft in Kunduz ongeveer 300 agenten. Het blijkt in de praktijk lastig om politiecommandanten zover te krijgen deze agenten deel te laten nemen aan de basisopleiding, omdat zij tijdens hun opleiding niet operationeel kunnen worden ingezet. Hierdoor wordt niet de volledige capaciteit voor mentoring binnen de NTM-A ingezet. De restcapaciteit zal, mede op verzoek van Duitsland, worden ingezet om de Afghaanse staf van het *Police Training Centre* (PTC) te adviseren en voor te bereiden op het overnemen van de verantwoordelijkheid van het PTC per 1 juli 2013.

De afgelopen periode hebben 44 agenten de IPTC met goed gevolg afgelegd, onder wie 10 vrouwen.

Police Mentoring and Liaison Teams (POMLTs)

De POMLTs hebben de tienweekse aanvullende opleiding (APTC) de afgelopen periode gegeven in de districten Aliabad, Khanabad, Iman Sahib en Kunduz-stad. Momenteel wordt in overleg met de Afghaanse autoriteiten gekeken naar de mogelijkheden om agenten uit de districten Archi en Chahar Darah een APTC te laten volgen. Voorwaarde daarbij is dat de veiligheidssituatie dit toelaat. Agenten uit Archi zouden in Iman Sahib een APTC kunnen krijgen, agenten uit Chara Dara in Kunduz-stad. Daarmee zouden de trainingen van de geïntegreerde politietrainingsmissie zes van de zeven districten van de provincie beslaan.

De afgelopen periode hebben 62 agenten de APTC met goed gevolg afgelegd.

In het kader van verdere verzelfstandiging van de Afghaanse politie heeft de missie voorbereidingen getroffen om *Afghan Training and Mentoring Teams* (ATMT's) te vormen. Doel hiervan is het trainen en mentoren van Afghaanse instructeurs, die vervolgens zelf de APTC kunnen geven. Daarmee krijgt de provinciale politiecommandant capaciteit om zelfstandig zijn personeel de op Nederlandse leest geschoeide aanvullende trainingen te geven.

De ATMT-training bestaat uit twee onderdelen: een acht- tot tienweekse *on-the-job-training* en vervolgens een mentorperiode van acht tot tien weken door een POMLT. Er zijn acht Afghaanse instructeurs geselecteerd die na het volgen van een training twee ATMT's kunnen vormen. Ook is het lesmateriaal van de APTC in het Dari vertaald. De training van het eerste ATMT is op 5 januari 2013 van start gegaan.

Community policing

Community policing is een dwarsdoorsnijdend thema binnen alle activiteiten van de missie. Daarnaast ontplooit de missie specifieke activiteiten gericht op *community policing*. In het kader van een door Nederland en Duitsland gefinancierd project organiseert GIZ in Aliabad, Khanabad, Imam Sahib en Qal'ahye Zal maandelijkse bijeenkomsten van *neighbourhood watch committees*. In deze bijeenkomsten spreekt de gemeenschap over de veiligheidssituatie en de politiezorg in hun buurt. Hun bevindingen worden doorgegeven aan zogenoemde '*steering committees*', bestaande uit ouderen en/of notabelen uit een wijk of dorp. Zij bespreken dit daarop maandelijks met de lokale politieleiding. Verder worden ook de suggesties van de bevolking besproken die via ideeënbusen zijn binnengekomen. De politieleiding draagt vervolgens zorg voor de benodigde acties op het uitvoerende niveau. Er zijn inmiddels tien buurtcomités en tien *steering committees* opgericht met respectievelijk 414 en 281 deelnemers. Daarvan is een kwart tot een derde vrouw. Daarnaast organiseert GIZ geregeld gemeenschapsdialogen, waarin de bevolking rechtstreeks met het politiehoofd in hun district van gedachten wisselt. Deze dialogen zijn succesvol en zijn ook tijdens deze rapportageperiode voortgezet.

EUPOL voert in Kunduz het *Police i Mardumi* project uit. Het betreft hier het opleiden en begeleiden van een team van zes AUP-agenten (waaronder een vrouw) die contact leggen met de lokale

bevolking en daarbij de taken van de politie uitleggen. De implementatie van dit project heeft enige vertraging opgelopen door de wisseling van de provinciale politiecommandant in Kunduz. Het team gaat in januari 2013 aan de slag.

Alfabetisering

GIZ verzorgt alfabetiseringslessen in de gehele provincie Kunduz. De lessen zijn een vast onderdeel van zowel de IPTC als de APTC en worden voortgezet wanneer deze trainingen zijn afgerond. Per eind november 2012 hebben ongeveer 1470 agenten een vorm van alfabetiseringsonderwijs gehad.

Bij verschillende bezoeken van de politietrainingsmissie aan de lessen is geconstateerd dat de agenten geïnteresseerd zijn in het onderwijs en de docenten gemotiveerd en goed voorbereid zijn. In Kunduzstad is door de politietrainingsmissie in november 2012 een seminar bijgewoond waar een dertigtal docenten, onder leiding van een vrouwelijke docente uit Kabul, werd getraind in het curriculum van de lessen. Deze bijeenkomst was goed georganiseerd en levendig van aard.

Versterking hoger en midden kader politie via EUPOL

De bijdrage aan EUPOL is een belangrijk onderdeel van de Nederlandse inzet in Afghanistan. Per 7 januari 2012 werken 48 Nederlanders in de EUPOL-missie: 40 politiefunctionarissen en acht civiele experts.

In oktober is in Brussel door de EU lidstaten ingestemd met de verlenging van het EUPOL mandaat tot eind 2014. Geografisch wordt de voorkeur gegeven aan de aanwezigheid van EUPOL in zowel Kaboel als in een beperkt aantal relevante provincies, waaronder Kunduz. In de loop van 2013 wordt in het licht van verdere besluitvorming van internationale partners bezien hoe de rol van EUPOL post-2014 vorm zal krijgen.

Kaboel/ Afghanistan breed

De activiteiten van Nederlandse politiefunctionarissen en juridische experts zoals beschreven in voorgaande stand van zaken brieven zijn voortgezet. In het licht van de transitie naar Afghaans *ownership* is door Nederlanders binnen de EUPOL *Training Component* verder gewerkt aan de borging van training curricula, het geven van strategisch management en leiderschapscursussen op het *Police Staff College*, intensivering van *Train-the-Trainer* cursussen, onder andere via mobiele trainingsteams, en recherche trainingen binnen het *Crime Management College*. De nadruk ligt hierbij op kwaliteit door het bieden van intensieve training, mentoring en coaching. De Afghaanse trainingsbehoefte staat voorop.

Daarnaast wordt binnen het *Police Component*, waar een Nederlander aan het hoofd staat, geïnvesteerd in institutionele hervorming van het ministerie van Binnenlandse Zaken (MOI). Nederland levert onder andere het plaatsvervangend hoofd *Police Reform*, tevens coördinator van de MOI mentoren, en de mentor van de Afghaanse minister van Binnenlandse Zaken op het gebied van politie expertise. In het kader van het *Institutional Police & Policy Development* (IPPD) proces wordt met behulp van Nederlandse expertise vanuit de ambassade, EUPOL en NTM-A gewerkt aan de opbouw van beleids capaciteit binnen het ambtelijk en politieapparaat. Momenteel wordt door de Afghanen, in nauwe samenwerking met EUPOL en andere relevante spelers als NTM-A, onder de paraplu van de *International Police Coordination Board* (IPCB) gewerkt aan een tienjarige toekomstvisie van de Afghaanse politie die vanaf 2013 wordt geïmplementeerd.

In de afgelopen periode heeft EUPOL meerdere activiteiten ontplooid op het gebied van mensenhandel, corruptiebestrijding en versterking van de positie van vrouwelijke politiefunctionarissen. In navolging van een door Nederlandse politiefunctionaris geïnitieerde

conferentie over mensensmokkel medio 2012 is de capaciteit van de Afghaanse mensenhandel eenheid verder versterkt. In januari vindt een nationale trainings conferentie plaats over dit onderwerp, waar rechercheurs specifieke training ontvangen en alle betrokken partijen (NGOs, andere departementen) hun onderlinge samenwerking kunnen versterken.

De EUPOL afdeling die zich bezig houdt met corruptiebestrijding heeft de afgelopen periode samen met Afghaanse partners verschillende stappen gezet tot de verbetering van de aanpak van corruptie. Met name is geïnvesteerd in de kwaliteit van onderzoek en in de samenwerking van de ketenpartners: rechercheurs, aanklagers, rechters en civiele en militaire anti-corruptie eenheden.

Op het gebied van versterking van de positie van vrouwelijke politiefunctionarissen zijn zes netwerkbijeenkomsten, bezocht door ongeveer 400 vrouwelijke politieagenten, en verschillende trainingen georganiseerd. De bijeenkomsten boden de vrouwen de mogelijkheid om onderling contact te leggen om hun positie te versterken en ervaringen uit te wisselen. Daarnaast worden het hoofd van de Kinderrechten eenheid en het hoofd van de *Gender & Human Rights Department* bij de Afghaanse politieacademie door Nederlanders werkzaam in EUPOL gementord en geadviseerd.

Kunduz

Het EUPOL *Field Office* in Kunduz heeft de afgelopen periode verschillende opleidingen voor het midden en hoger kader van de AUP gegeven over de drie centrale thema's *Intelligence Led Policing* (ILP), recherche (voor het *Criminal Investigations Department*, CID) en politieleiderschap. Daarnaast is het midden en hoger kader van de AUP in Kunduz intensief gementord en geadviseerd.

Nederlandse politiefunctionarissen in EUPOL Kunduz hebben een nieuwe vorm van training ontwikkeld en geïntroduceerd: de scenariotruining. Het gaat om een geïntegreerde vorm van training, waarbij alle onderdelen van de geïntegreerde politietrainingsmissie een praktijktraining verzorgen voor de AUP, advocaten, openbaar aanklagers en rechters. In geïntegreerde praktijkoefeningen aan de hand van scenario's kwam vervolgens de hele keten van politie en justitie aan de orde. Een belangrijk onderdeel van de SBT is het bevorderen van forensisch onderzoek, zodat de bewijsvoering in de rechtsgang verbetert en minder afhankelijk wordt van bekentenissen. Deze trainingen zijn zeer effectief binnen de Afghaanse context, omdat in de scenario's diverse belangrijke thema's in een korte tijd en op de praktijk gericht aan de orde komen. De thema's variëren van gender en mensenrechtenproblematiek tot aan hele praktische uitvoering van een politiesurveillance. De trainingen hebben tot nu toe plaatsgevonden in het district Aliabad en in Kunduz-stad. Aan de training in Kunduz-stad namen ook ruim 30 rechtenstudenten, waaronder acht vrouwen, deel in het kader van een studieopdracht. Zo wordt ook geïnvesteerd in de nieuwe generatie rechters, aanklagers en advocaten.

De gewenste organisatieontwikkeling van de AUP naar een meer democratische en civiele politie begint bij het verder ontwikkelen van de mensen in deze organisatie. Organiseatieontwikkeling behelst meer dan vakinhoudelijke kennis. In het licht hiervan is door Nederlandse politiefunctionarissen in Kunduz een nieuw mentoringmodel ontwikkeld. Hierin worden tactisch en strategisch leidinggevendenden van de AUP op een aantal kwaliteitskenmerken op het gebied van cultuur en leiderschap, organisatie en management gevolgd en gericht en op maat geadviseerd over verbetering.

De EUPOL mentoren hebben het aantal mentoringsuren verder kunnen intensiveren en zijn naast het mentoren van huidige Afghaanse leidinggevendenden ook begonnen met het begeleiden van jongere potentiële leidinggevendenden.

Zowel het mentoringmodel als de scenariotruining zijn door het EUPOL leiderschap in Kaboel en de *civilian operations commander*, Haber, in Brussel zeer goed ontvangen. Beide concepten worden het komend jaar door EUPOL gebruikt om de effectiviteit van de andere *Field Offices* in Afghanistan te verbeteren. Het nieuwe Nederlandse hoofd van de *Field Office Component* in Kaboel zal dit proces gaan begeleiden.

Door de wisseling van AUP leidinggevenden in november 2012 is de EUPOL *senior police leadership course* uitgesteld tot begin 2013. EUPOL heeft ook met de nieuw aangetreden politiecommandant, Andarabi, een goede mentoringrelatie weten op te bouwen. Generaal Andarabi heeft op voorstel van zijn EUPOL-mentor het voorzitterschap van de *Kunduz Police Board* op zich genomen. Deze board is samengesteld uit leden van het provinciale hoofdkwartier van de AUP, het *Police Training Center (PTC)* en internationale partners die bij de training van de Afghaanse politie betrokken zijn. Doel van de Board is het inventariseren en prioriteren van de opleidingsbehoeften van de AUP en het hierop afstemmen en het coördineren van de diverse opleidingsactiviteiten van de coalitiepartners. Het voorzitterschap van de provinciale politiecommandant versterkt het Afghaans *ownership* van het politieapparaat.

Thema Samenwerking politie – aanklager

Voor een goed functionerende juridische keten hebben actoren kennis nodig van de rol en taken van alle ketenactoren en dienen zij zich in hun dagelijks functioneren daarvan ook bewust te zijn. Er wordt gewerkt aan een intensievere samenwerking tussen politie en justitie, omdat deze samenwerking lange tijd niet vanzelfsprekend is geweest. Deze verbetert nu langzaam, maar zal de komende tijd een belangrijk aandachtspunt blijven. Om die samenwerking binnen de juridische keten te intensiveren worden door GIZ en EUPOL trainingen verzorgd en mentoren Nederlandse experts verschillende functionarissen in de justitiële keten.

In de afgelopen periode zijn vele gesprekken gevoerd met functionarissen in de justitiesector (rechters, officieren van justitie, advocaten, medewerkers Huqooqs) in Kunduz-stad, Aliabad, Khanabad, Chahar Darah en Imam Sahib. Daarmee werd ook de justitiesector in de districten in kaart gebracht. Uit de gesprekken bleek dat de onderlinge samenwerking tussen de verschillende actoren is verbeterd. Afghaanse justitiële partners overleggen nu maandelijks in een *Justice Coördination Meeting*.

In december heeft EUPOL een *Justice and Criminal Procedure Course* verzorgd voor acht rechters, acht officieren van justitie en acht politieagenten, afkomstig uit alle districten van Kunduz. Afghaanse trainers gaven de training, onder begeleiding van EUPOL-mentoren. De opleiding heeft tot doel de positie van de officier van justitie en politie binnen de justitiële keten te verduidelijken. De deelnemers hebben laten weten dat de onderlinge samenwerking sindsdien verbeterd is.

Thema Justitiesector

De politietrainingsmissie heeft de afgelopen periode verder geïnvesteerd in verbetering van de formele rechtspraak. Het Max Planck Instituut heeft met behulp van lokale docenten drie trainingen van twee weken gehouden op het gebied van administratief/bestuursrecht, commercieel recht en arbeidsrecht. De trainingen worden doorgaans goed bezocht (30-40 deelnemers). Hiermee is een bijdrage geleverd aan de professionalisering van rechters, advocaten en andere justitiële medewerkers. Met het Max Planck Instituut is met het oog op transitie een discussie gestart over de geleidelijke overdracht van hun werkzaamheden aan een Afghaanse partnerorganisatie.

De advocatenvereniging AIBA is de afgelopen periode verder geprofessionaliseerd. Een belangrijke mijlpaal is dat in december 2012 voor het eerst buiten Kabul het toelatingsexamen tot de advocatuur kon worden afgenomen. Registratie als advocaat is hierdoor makkelijker geworden, vooral voor vrouwen, die vaak niet zonder begeleiding kunnen reizen. Ongeveer 40 kandidaten, onder wie vier vrouwen zijn voor het examen geslaagd. Door de stijging van het aantal advocaten zijn de mogelijkheden tot rechtsbijstand vergroot.

Daarnaast is AIBA met steun van Nederland in december 2012 een campagne (via telefoon, radio en op politiekantoren) gestart om de inzet van pro-deo advocaten ten behoeve van arrestanten te bevorderen.

Het verkrijgen van inzicht in het verloop van concrete rechtszaken blijft lastig. Ook andere partners kampen hiermee. De politietrainingsmissie heeft met medewerking van een AIBA-advocaat twee strafdossiers kunnen doornemen, waaruit bleek dat de rechtsbijstand door AIBA van goede kwaliteit was, maar dat politie, recherche en de veiligheidsdienst de verdachte niet goed op hun rechten wezen.

Naast het verbeteren van de formele rechtspraak richt de missie zich ook op het verhogen van de kennis van de Huqooqs, de lokale kantoren van het Ministerie van Justitie die bemiddelen in civiele conflicten. De mentoring van Huqooq medewerkers door GIZ verloopt volgens planning. Het blijkt dat medewerkers van Huqooqs strafzaken doorgaans naar de rechter verwijzen en ervoor zorgen dat hun bemiddeling in civiele zaken plaatsvindt binnen het kader van de Afghaanse wet. Het toezicht van Huqooq kantoren op de informele conflictbeslechting op lokaal niveau in dorpen is nog niet erg sterk en kan worden verbeterd.

Het Nederlandse rechtsstaatprogramma richt zich ook op versterking van de informele conflictbeslechting. Doel is ervoor te zorgen dat de informele rechtspraak conform de Afghaanse wet en individuele mensenrechten (w.o. vrouwenrechten) is. Deelnemers aan dorpsraden (*peace councils*) krijgen hiertoe juridisch advies van juridisch geschoolde adviseurs. Deze inspanningen leiden ertoe dat de informele rechtspraak (van oudsher ondoorzichtig voor de buitenwereld), wordt gereguleerd en inzichtelijker wordt gemaakt. Uitkomsten van conflicten worden geregistreerd, aan supervisie onderworpen en getoetst aan de Afghaanse wet. Civiele conflicten (over land, water, eigendom, erfrecht) worden op vreedzame manier opgelost. Onverlet de voordelen van informele rechtsspraak worden strafrechtelijke zaken (moord, verkrachting, etc.) doorverwezen naar de formele rechtbank.

Thema Verbetering bewustzijn, acceptatie en toegang tot het rechtssysteem

Verbetering bewustzijn

Door de radiostations Roshany en Chiragh worden regelmatig discussieprogramma's uitgezonden over politieoptreden, het functioneren van formeel en informeel recht en mensenrechtenkwetsies. De commandant en de civiel vertegenwoordiger van de missie nemen regulier deel aan inbelprogramma's om uitleg te geven over de Nederlandse werkzaamheden. Zij deden dat eveneens eenmalig bij het lokale radiostation Jahoon tijdens een bezoek aan Imam Sahib. Met het tv-station Khawar TV worden momenteel de mogelijkheden bezien om een programma te maken over de taken en verantwoordelijkheden van de politie in de samenleving.

In het voorjaar zal de missie net als voorheen scholen bezoeken, om scholieren (leeftijd 15-18 jaar) bekend te maken met het werk van de Afghaanse politie, mensenrechten en de Nederlandse missie. Ook zal speciale aandacht worden besteed aan vrouwenrechten, in nauwe samenwerking met het *Department for Women's Affairs*.

Het theaterproject van de theatergroep van *Mediathek* heeft in Kunduz plaatsgevonden en is uitgebreid naar diverse districten. Twee scenario's zijn ten uitvoer gebracht, een derde is in ontwikkeling.

Toegang tot het rechtssysteem

Toegang tot het formele rechtssysteem is in Kunduz, vooral in de meer afgelegen districten en dorpen en voor vrouwen en andere kwetsbare groepen, beperkt. Dit blijft een van de knelpunten vormen in het goed functioneren van het formele Afghaanse rechtssysteem.

Door de verdere uitbreiding van activiteiten van AIBA neemt de rechtsbijstand toe en weten steeds meer mensen hun weg te vinden tot het justitieel systeem. De werkzaamheden van AIBA zijn inmiddels uitgebreid naar de districten Imam Sahib, Aliabad en Khanabad. De ondersteuning (o.a. training en wetboeken) aan Huqooq kantoren levert hieraan eveneens een bijdrage. Met een op het eerste oog succesvolle campagne is gewerkt aan de bekendheid en toegankelijkheid van de Huqooq kantoren, waardoor het aantal behandelde conflicten lijkt te zijn gestegen.

De bouw van nieuwe kantoren voor Huqooqs en aanklagers ligt op schema, behalve in het district Archi, waar de bouw is vertraagd wegens de veiligheidssituatie. De bouw van het lokale kantoor van het Ministerie van Justitie in Kunduz-stad is met enige vertraging gestart. De meeste kantoren zullen volgens planning in voorjaar 2013 worden opgeleverd.

Deel 3: Organisatie van de missie en overige zaken

F-16's

De F16's hebben de afgelopen periode de geïntegreerde politietrainingsmissie en partners ondersteund bij de opsporing van berrmbommen en bijdragen aan het inlichtingenbeeld. Ook zijn ze door ISAF verzocht om partners in nood te ondersteunen. In 1 geval heeft wapeninzet plaatsgevonden.

Financiën

De totale raming voor de geïntegreerde politietrainingsmissie in 2013 bedraagt € 101 miljoen. Hieronder vallen de uitgaven voor de inzet van de *Police Training Group* in Kunduz vanuit de ministeries van Defensie en Veiligheid en Justitie, als ook de uitgaven voor de inzet van de *Air Taskforce* (ATF) en voor de Nederlandse bijdrage aan verschillende ISAF-staven. Van de totale raming komt € 96,2 miljoen ten laste van de structurele HGIS-voorziening voor de uitvoering van crisisbeheersingsoperaties op de defensiebegroting, beleidsartikel 1 "Inzet" en € 4,8 miljoen ten laste van de HGIS-voorziening voor civiele crisisbeheersingsmissies/uitzending politiefunctionarissen op de begroting van het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Aan de inzet van Defensie voor de politietrainingsmissie in 2012 is momenteel € 97,7 uitgegeven. Dat is lager dan de raming voor 2012 van € 101,3 miljoen. Deze onderrealisatie wordt voornamelijk veroorzaakt door minder inzet van tolken, gewijzigde inzichten ten aanzien van de bouw activiteiten en door meevallers in het civiel inhuren van transportcapaciteit.

De situatie van de *redeployment* van het laatste materieel van de ATF en het National Support Element (NSE) uit Kandahar is ongewijzigd. De verwachting is dat het materieel in 2013 in Nederland zal arriveren. In 2013 is voor de verwachte hersteluitgaven van dit ISAF-materieel € 11,2 miljoen begroot. Deze additionele uitgaven zijn opgenomen in de HGIS-voorziening voor crisisbeheersingsoperaties op de defensiebegroting, beleidsartikel 1.

In 2012 is ten behoeve van de *redeployment* momenteel € 30 miljoen uitgegeven, dat is hoger dan de bijgestelde raming in 2012 van € 24,3 miljoen. De overrealisatie wordt veroorzaakt door een onverwachte realisatie op de diverse herstelprojecten. Deze onverwachte realisatie wordt veroorzaakt door het sneller dan gebruikelijk factureren door leveranciers. Een andere oorzaak voor de overrealisatie is een vertraagde verrekening met de defensie onderhoudsbedrijven van verbruikte reserveonderdelen.